

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ (นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ กับพวก) เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของนางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้คัดค้านที่ ๑ และ นายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกัญชารัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้ร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้คัดค้านที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ เจ้าพนักงานกองปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้จับกุม นายประเสริฐ เหล่านารุ่งเรือง นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้ร้องที่ ๑ นายดีหรือดี ผลทอง และนายยงยุทธ อนุจารวัฒน์ รวม ๔ คน พร้อมของกลางหลายรายการ โดยกล่าวหาว่า สมคบกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเมทแอมเฟตามีน ซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามพระราช

บัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ระหว่างการสอบสวนดำเนินคดี เลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๒๑ มีคำสั่งให้ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และมีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ไว้ชั่วคราว คือ ทรัพย์สินอื่นรวมทั้งเงินฝากและดอกเบี้ยในบัญชีธนาคารต่างๆ จำนวน ๗ รายการ และแจ้งให้ผู้ร้องที่ ๑ พิสูจน์การได้มาซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า ทรัพย์สินที่ผู้ร้องที่ ๑ มีอยู่หรือได้มานั้น เกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต ประกอบกับผู้ร้องที่ ๑ มีพฤติการณ์เป็นนักค้าแอมเฟตามีนรายสำคัญเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดมาเป็นเวลาช้านาน และไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่า เงินฝากธนาคารดังกล่าวไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับมาโดยสุจริตมีค่าตอบแทนหรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี จึงเสนอให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน วินิจฉัย เพื่อมีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินซึ่งเป็นเงินฝากในบัญชีต่างๆ ดังกล่าว คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๖ (๓) วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ทั้ง ๗ รายการ ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด (กองคดียาเสพติดกรุงเทพเหนือ ๑) ได้ยื่นฟ้องบุคคลผู้ถูกจับกุมทั้งสิ้นเป็นจำเลยต่อศาลอาญา เป็นคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ ในฐานะความผิดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

หลังจากนั้น พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เป็นคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินทั้ง ๗ รายการของผู้ร้องที่ ๑ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ต่อมาวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ เพิ่มเติม และของนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีของผู้ร้องที่ ๑ ต่อศาลอาญา รวม ๘๖ รายการ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ เนื่องจากการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ได้ตรวจพบ และมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่า ทรัพย์สินของนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีของผู้ร้องที่ ๑ เป็นทรัพย์สิน

ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มีคำสั่งให้ยึดและอายัดไว้ชั่วคราว และคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๖ (๓) วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งให้ยึด หรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบ และเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้มีคำสั่งให้ยึดและอายัดไว้ชั่วคราวดังกล่าวแล้ว

เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒ ผู้ร้องที่ ๑ (ศาลอาญาให้เรียกว่าผู้คัดค้านที่ ๑) ยื่นคำแถลงคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินว่า ไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง มติในการประชุมและคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ให้อายัดทรัพย์สิน ขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้” และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ บัญญัติว่า “ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลทุกคนกระทำการโดยสุจริต” ความเห็นและดุลพินิจของเลขานุการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามคำร้องของโจทก์ ผู้ร้องที่ ๑ เห็นว่า ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นการไม่ชอบ ขณะคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลอาญา การที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ (เพิ่มเติม) และนายเทียม อนุจารวัฒน์ (สามีของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้ว) ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้ประกาศใช้บังคับแล้ว จึงเป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง ใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ ขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สิน ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ ของโจทก์ และคืนเงินของกลางส่วนของผู้ร้องที่ ๑

เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒ นายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกันยารัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ (ศาลอาญาให้เรียกว่าผู้คัดค้านที่ ๒) ยื่นคำร้องคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินของโจทก์ว่า ในวันที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สิน คือวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ นั้น คดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ อยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอาญา ดังนั้น คำร้องของโจทก์เพื่อขอให้ริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีของผู้ร้องที่ ๑ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ เป็นระยะเวลาภายหลังที่รัฐธรรมนูญแห่ง

ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกาศใช้บังคับแล้ว จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ และหมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป มาตรา ๖ นายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้ตายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามคำร้องขอให้ริบทรัพย์สิน ไม่เคยเกี่ยวข้องกับ การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เคยแจ้งคำสั่งการตรวจสอบทรัพย์สิน ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และให้นายเทียม อนุจารวัฒน์ แสดงพยานหลักฐานการได้มาซึ่งทรัพย์สินก่อนที่ นายเทียม อนุจารวัฒน์ จะถึงแก่ความตาย ทรัพย์สินที่นายเทียม อนุจารวัฒน์ ได้มาและมีอยู่ หาได้ เกินกว่าฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพโดยสุจริต คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะอาศัย อำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย มาลบล้างหรือหักล้างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ไม่ได้ ขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สินที่โจทก์ยื่นต่อศาลและส่งคืนทรัพย์สิน ให้ผู้ร้องที่ ๒ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ต่อไป

ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ต่อศาลอาญาว่า การยึด อายัดทรัพย์สินได้กระทำภายหลังที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้ประกาศใช้บังคับแล้ว ขอให้ศาลวินิจฉัย ข้อกฎหมายและหรือส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความ ต่อไป

ศาลอาญาพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องคัดค้านมิให้ศาลสั่งริบ ทรัพย์สิน โดยอ้างว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง จึงเป็นกรณีปัญหาว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และให้ส่ง ความเห็นของผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ผ่านสำนักงานศาลยุติธรรมไปตามทางการ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า เป็นกรณีที่ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งตามทางการเพื่อให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องไว้พิจารณา

ตามคำร้องมีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการ ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย ไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือน เป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

และมาตรา ๔๘ บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขต แห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดย่อมเป็นไปตามที่กฎหมาย บัญญัติ”

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “บรรดาทรัพย์สินซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง นั้น ให้ศาลไต่สวน หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืน ก่อนคดีถึงที่สุดและแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด หรือ

(๒) ตนเป็นผู้รับโอน หรือผู้รับประโยชน์ และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือ เคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงินหรือ ทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่น โดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด”

และมาตรา ๓๑ บัญญัติว่า “ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุน”

ประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ ศาล รัฐธรรมนูญโดยมติเสียงข้างมาก จำนวน ๑๐ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจุมพล ณ สงขลา นายผัน จันทรปาน นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุจิต บุญบงการ นายสุชี สุทธิสมบูรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง เห็นว่า

มาตรา ๓๑ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของคำสั่งศาลที่สั่งให้ทรัพย์สินตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ มีผลให้ทรัพย์สินตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มาตรา ๓๑ จะนำมาใช้บังคับก็ต่อเมื่อศาลได้มีคำสั่งให้ทรัพย์สินแล้วเท่านั้น ในการไต่สวนคำร้องเพื่อจะมีคำสั่งให้ทรัพย์สินตามคำร้องของโจทก์ หรือไม่ ศาลไม่จำเป็นต้องใช้มาตรา ๓๑ บังคับแก่คดี มาตรา ๓๑ จึงไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี กรณีไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญไม่อาจรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ ให้ยกคำร้อง ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๓ คน คือ นายจิระ บุญพจนสุนทร นายมงคล สระฐาน และนายมานิต วิทยาเต็ม เห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

ส่วนประเด็นต่อมาที่ว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖ แล้วว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำอีก

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเอกฉันท์ จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

นายกระมล ทองธรรมชาติ	ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
นายจิระ บุญพจนสุนทร	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายจุมพล ณ สงขลา	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายพันธ์ จันทรปาน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
นายมงคล สระฐาน	ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นางเสาวนีย์ อัสวโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ (นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ กับพวก) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

คำโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ มีข้อเท็จจริง สรุปได้ดังนี้

เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ เจ้าพนักงานกองปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้ทำการจับกุม นายประเสริฐ เหล่าณารุ่งเรือง นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้ร้องที่ ๑ นายดีหรือดี ผลทอง และนายขงยุทธ อนุจารวัฒน์ รวม ๔ คน พร้อมเงินสดของกลางและของกลางอื่นๆ อีกหลายรายการ โดยกล่าวหาบุคคลทั้งสี่ว่า สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เมทแอมเฟตามีน ซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้นำบุคคลทั้งสี่พร้อมของกลางทั้งหมดส่งพนักงานสอบสวนกองบังคับการสอบสวน กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด ทำการสอบสวนดำเนินคดี

ระหว่างการสอบสวนดำเนินคดี เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (เลขาธิการ ป.ป.ส.) ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๕ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๒๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๕ ให้ตรวจสอบทรัพย์สินของนางรัตนภรณ์ ๕ ผู้ร้องที่ ๑ เป็นกรณีเร่งด่วนและมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแทน และมีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ และ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๕ ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้อง ที่ ๑ ไว้ชั่วคราว คือ ทรัพย์สินอื่นรวมทั้งเงินฝากและดอกเบี้ยในบัญชีธนาคารต่างๆ

จำนวน ๗ รายการ และแจ้งให้ผู้ร้องที่ ๑ เพื่อให้พิสูจน์การได้มาซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว ผู้ร้องที่ ๑ ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่าได้ทรัพย์สินมาจากการค้าขายร้านขายของชำชื่อร้านย่งฮวด แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบว่า ร้านดังกล่าวเป็นร้านเล็กๆ และจากหลักฐานการเสียภาษีพบว่า นายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีของผู้ร้องที่ ๑ ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. ๕๐) ของร้าน ระบุรายได้ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๑๒๐,๐๐๐ บาท พ.ศ. ๒๕๓๖ จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท ส่วนปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และ พ.ศ. ๒๕๓๘ ไม่มีการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี พนักงานเจ้าหน้าที่ เห็นว่า ทรัพย์สินที่ผู้ร้องที่ ๑ มีอยู่หรือได้มานั้น เกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต ประกอบกับผู้ร้องที่ ๑ มีพฤติการณ์เป็นนักค้าแอมเฟตามีนรายสำคัญ เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดมาเป็นเวลาช้านาน และไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่า เงินฝากธนาคาร ดังกล่าวไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับมาโดยสุจริตมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี จึงเสนอให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน วินิจฉัย เพื่อมีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินซึ่งเป็นเงินฝากในบัญชีต่างๆ ดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการ ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๑๖ (๓) วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าว เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ให้อายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ทั้ง ๗ รายการ

ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด (กองคดี ยาเสพติดกรุงเทพเหนือ ๑) ได้ยื่นฟ้องบุคคลผู้ถูกจับกุมทั้งสิ้นสี่เป็นจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ตามลำดับ ในฐานะ ความผิดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ หลังจากพนักงานอัยการยื่นฟ้องผู้ร้องที่ ๑ เป็นจำเลยที่ ๒ ในคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ แล้ว ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๒๗ โดยยื่นคำร้องต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สิน ทั้ง ๗ รายการดังกล่าว ของผู้ร้องที่ ๑ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการ ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑

หลังจากนั้น พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้อง เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ ขอรื้อทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ (เพิ่มเติม) และของนายเทียม ฯ สามีของผู้ร้องที่ ๑ ต่อศาลอาญา รวม ๕๖ รายการ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ เนื่องจากการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ได้ตรวจพบและมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินของนายเทียม ฯ สามีของผู้ร้องที่ ๑ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งเลขานุการ ป.ป.ส. ได้มีคำสั่ง ระหว่างวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๓๙ ให้ยึดและอายัดไว้ชั่วคราว และคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๑๖ (๓) วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๙ ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และนายเทียม ฯ ตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบและเลขานุการ ป.ป.ส. ได้มีคำสั่งให้ยึดและอายัดไว้ชั่วคราวดังกล่าวแล้ว

ผู้ร้องที่ ๑ (ซึ่งศาลอาญาเรียกว่า ผู้คัดค้านที่ ๑) จึงยื่นคำแถลงคัดค้านคำร้องขอรื้อทรัพย์สิน เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒ โดยอ้างว่า ตนไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้องและมติในการประชุมและคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ให้อายัดทรัพย์สินขัดกับบทบัญญัติของกฎหมาย กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ซึ่งตรงกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และวรรคสอง บัญญัติว่า ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ บัญญัติว่า ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลทุกคนกระทำการโดยสุจริต ความเห็นและดุลพินิจของเลขานุการ ป.ป.ส. ตามคำร้องของโจทก์ ผู้ร้องที่ ๑ เห็นว่า ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นการไม่ชอบ

นอกจากนั้น ผู้ร้องที่ ๑ ยังอ้างด้วยว่า ในขณะที่คดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๙ อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ประกาศใช้บังคับ ผู้ร้องที่ ๑ จึงยื่นคำร้องเพิ่มเติม โดยโต้แย้งว่า การที่โจทก์ยื่นคำร้องขอรื้อทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ (เพิ่มเติม) และนายเทียม ฯ (สามีของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้ว) ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง ใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ (ทั้งนี้ ผู้ร้องที่ ๑ ถือว่าโจทก์ได้สละคำร้องขอให้รื้อ

ทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เพราะรายการทรัพย์สินที่ขอให้ริบตามคำร้องลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ ได้รวมรายการทรัพย์สินตามคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ ไว้ทั้งหมดแล้ว) ผู้ร้องที่ ๑ จึงขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สิน ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ ของโจทก์ และคืนเงินของกลางส่วนของผู้ร้องที่ ๑

ต่อมา วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกันยารัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม ฯ ผู้ร้องที่ ๒ (ซึ่งศาลอาญาเรียกว่า ผู้คัดค้านที่ ๒) ยื่นคำร้องคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินของโจทก์ สรุปเฉพาะในส่วนที่มีการอ้างว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญได้ดังนี้

๑. ในวันที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สิน คือวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ นั้น คดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ อยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอาญา ดังนั้น คำร้องของโจทก์เพื่อขอให้ริบทรัพย์สินของนางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้ร้องที่ ๑ และนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามี ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๑ เป็นระยะเวลาภายหลังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกาศใช้บังคับแล้ว จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ซึ่งบัญญัติไว้ในบทมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๘ และหมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป ซึ่งบัญญัติไว้ในบทมาตรา ๖

๒. นอกจากนั้น ผู้ร้องที่ ๒ ยังอ้างด้วยว่า นายเทียม ฯ ผู้ตายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามคำร้องขอให้ริบทรัพย์สินไม่เคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เคยแจ้งคำสั่งการตรวจสอบทรัพย์สิน ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และให้นายเทียม ฯ แสดงพยานหลักฐานการได้มาซึ่งทรัพย์สิน ก่อนที่นายเทียม ฯ จะถึงแก่ความตาย ทรัพย์สินที่นายเทียม ฯ ได้มาและมีอยู่หาได้เกินกว่าฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพโดยสุจริต คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย มาลบล้างหรือหักล้างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ไม่ได้ ขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สินที่โจทก์ยื่นต่อศาลและส่งคืนทรัพย์สินให้ผู้ร้องที่ ๒ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม ฯ ต่อไป

ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ต่อศาลอาญาว่า ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้ต่อสู้คดีไว้ว่า การยึดอายัดทรัพย์สินได้กระทำภายหลังที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้ประกาศใช้บังคับแล้ว ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ จึงขอให้ศาลวินิจฉัยข้อกฎหมายและหรือสั่งให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความเพื่อประโยชน์ของผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ต่อไป

ศาลอาญาพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องคัดค้านมิให้ศาลสั่งทรัพย์สินโดยอ้างว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๓๓ วรรคสอง กรณีจึงเป็นปัญหาว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ จึงให้รอการพิจารณาพิพากษา คดีนี้ไว้ชั่วคราว และส่งสำนวนไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญตรวจคำร้องแล้ว มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕ ให้รับคำร้องไว้ ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และรับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๕๖

คำวินิจฉัย

พิจารณาแล้ว เห็นว่ารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ให้สิทธิคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ซึ่งในกรณีนี้ จำเลยโต้แย้งว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

แต่เนื่องจาก ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วใน คำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ว่า มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ จึงไม่วินิจฉัยซ้ำอีก ส่วนมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติ พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งบัญญัติว่า “ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ ... ให้ตกเป็นของกองทุน (ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด)” ไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมาย ที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี กรณีจึงไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ที่คู่ความจะขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายจิระ บุญพจนสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ในคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีมีปัญหาว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

กรณีสืบเนื่องจากเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ เจ้าพนักงานกองปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้ทำการจับกุม นายประเสริฐ เหล่านารุ่งเรือง นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้ร้องที่ ๑ นายดีหรือดี ผลทอง และนายขงยุทธ อนุจารวัฒน์ รวม ๔ คน พร้อมเงินสดของกลางและของกลางอื่นๆ อีกหลายรายการ โดยกล่าวหาบุคคลทั้งสี่ว่า สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเมทแอมเฟตามีน ซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้นำบุคคลทั้งสี่พร้อมของกลางทั้งหมดส่งพนักงานสอบสวนกองบังคับการสอบสวน กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด ทำการสอบสวนดำเนินคดีระหว่างการสอบสวน เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (เลขาธิการ ป.ป.ส.) ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๑ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๒๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๕ ให้ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ เป็นกรณีเร่งด่วนและมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแทน และมีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ และ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๕ ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินรวมทั้งเงินฝากและดอกเบี้ยในบัญชีธนาคารต่างๆ จำนวน ๗ รายการ ของผู้ร้องที่ ๑ ไว้ชั่วคราวและแจ้งให้ผู้ร้องที่ ๑ เพื่อให้พิสูจน์การได้มาซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว ผู้ร้องที่ ๑ ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า ได้ทรัพย์สินมาจากการค้าขายร้านขายของชำชื่อร้านยังฮวด แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบว่าร้านดังกล่าวเป็นร้านเล็กๆ และจากหลักฐานการเสี่ยภาษีพบว่า นายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีของผู้ร้องที่ ๑ ได้ยื่นแบบแสดงรายการ

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. ๕๐) ของร้าน ระบุรายได้ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๑๒๐,๐๐๐ บาท พ.ศ. ๒๕๓๖ จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท ส่วนปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และ พ.ศ. ๒๕๓๘ ไม่มีการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า ทรัพย์สินที่ผู้ร้องที่ ๑ มีอยู่หรือได้มานั้นเกินกว่าฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต ประกอบกับผู้ร้องมีพฤติการณ์เป็นนักค้าแอมเฟตามีนรายสำคัญเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดมาเป็นเวลาช้านาน และไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่า เงินฝากธนาคารดังกล่าวไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้มาโดยสุจริตมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี จึงเสนอให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินวินิจฉัย เพื่อมีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินซึ่งเป็นเงินฝากในบัญชีต่างๆ ดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๑๖ (๓) วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ให้อายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ทั้ง ๗ รายการดังกล่าว

ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด ได้ยื่นฟ้องบุคคลผู้ถูกจับกุมทั้งสิ้นสี่เป็นจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ตามลำดับในฐานความผิด สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ และได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๗ โดยยื่นคำร้องต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินทั้ง ๗ รายการของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๒ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ เพิ่มเติม และของนายเทียม ๗ สามี่ของผู้ร้องที่ ๑ ต่อศาลอาญารวม ๕๖ รายการ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดด้วย

ผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้คัดค้านที่ ๑ และนายสมใจ อนุจารวัฒน์กับนางสาวกันยารัตน์ อนุจารวัฒน์ ผู้จัดการมรดกของนายเทียม ๗ ผู้ร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้คัดค้านที่ ๒ ยื่นคำร้องคัดค้านคำร้องขอให้ริบทรัพย์สินของพนักงานอัยการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาลรัฐธรรมนูญสรุปความว่า พระราชบัญญัติมาตรการ

ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ ศาลอาญาโดยสำนักงานศาลยุติธรรมจึงส่งปัญหาดังกล่าวเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญ

“มาตรา ๓๓ ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

“มาตรา ๔๘ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นนี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕

“มาตรา ๒๕ บรรดาทรัพย์สินซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งนั้น ให้ศาลไต่สวน หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนก่อนคดีถึงที่สุด และแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) คนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือ

(๒) คนเป็นผู้รับโอน หรือผู้รับประโยชน์ และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด”

“มาตรา ๓๑ ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุน”

พิเคราะห์แล้วปัญหาที่ว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยแล้วตามคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ว่ามาตรา ๒๕ ดังกล่าวไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ จึงไม่ต้องวินิจฉัยปัญหา ดังกล่าวซ้ำอีก

คงเหลือปัญหาว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ เห็นว่าความในมาตรา ๓๑ ดังกล่าวบัญญัติถึงว่าเมื่อศาลมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ แล้ว ให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุน ทั้งนี้เพื่อใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓๔ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ เป็นบทบัญญัติให้สันนิษฐานไว้เป็นเบื้องต้นก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไม่มีความผิดและจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดไม่ได้ ซึ่งเป็นคนละเรื่องไม่เกี่ยวกัน จึงไม่มีปัญหาว่าขัดหรือแย้งต่อกัน ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ แม้ได้บัญญัติถึงการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินไว้ในความตอนต้น แต่ความในประโยคต่อไปมีว่า “ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิ เช่นว่านี้ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ” ซึ่งแสดงว่าอาจมีกฎหมายบัญญัติถึงการรอนสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลได้เมื่อพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ ได้บัญญัติถึงตัวทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุน กรณีย่อมเป็นไปตามข้อยกเว้นในการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินที่ว่า “ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ” จึงถือไม่ได้ว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

อาศัยเหตุดังได้พิจารณาма จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

นายจรัส บุญพจนสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายจุมพล ณ สงขลา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ (นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ กับพวก) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ศาลอาญาขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งความเห็นของนางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้คัดค้านที่ ๑ และนายสมใจ อนุจารวัฒน์ กับนางสาวกันยรัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้ร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้คัดค้านที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง ข้ออ้างและเหตุผลโดยสรุปของทุกฝ่ายปรากฏในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

พิเคราะห์แล้ว สมควรวินิจฉัยก่อนว่าประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยมีเพียงใด ตามรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลอาญา ฉบับลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๓ วรรคสอง หรือไม่ ส่วนหนังสือของสำนักงานศาลยุติธรรม ฉบับลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕ ถึงศาลรัฐธรรมนูญอ้างว่าผู้ร้องคัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ โต้แย้งว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ ดังนั้นประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยจึงแตกต่างกัน แต่เมื่อพิเคราะห์คำร้องของผู้คัดค้านทั้งสองแล้วเห็นว่า ผู้คัดค้านทั้งสองประสงค์จะให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

เพียงว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ เท่านั้น มิได้ประสงค์ให้พิจารณา วินิจฉัยเกี่ยวกับมาตรา ๓๑ ของกฎหมายดังกล่าว ดังนั้นจึงสมควรวินิจฉัยว่าพระราชบัญญัติมาตรการ ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ ประเด็นดังกล่าวศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัย เป็นบรรทัดฐานไว้แล้วตามคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ว่า พระราช บัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยปัญหาข้อนี้อีก

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมา จึงวินิจฉัยให้ยกคำร้องผู้ร้องทั้งสอง

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายพัน จันทรปาน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๔๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ (นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ กับพวก) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘)

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ เจ้าพนักงานกองปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้ทำการจับกุมนายประเสริฐ เหล่าณารุ่งเรือง นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้ร้องที่ ๑ นายดีหรือดี ผลทอง และนายขงยุทธ อนุจารวัฒน์ รวม ๔ คน พร้อมเงินสดของกลางและของกลางอื่นๆ อีกหลายรายการ โดยกล่าวหาบุคคลทั้งสี่ว่า สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เมทแอมเฟตามีน ซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ และได้นำบุคคลทั้งสี่พร้อมของกลางทั้งหมดส่งพนักงานสอบสวน กองบังคับการสอบสวนกองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด ทำการสอบสวนดำเนินคดี

ระหว่างการสอบสวนดำเนินคดี เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๒๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๕ ให้ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ เป็นกรณีเร่งด่วนและมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแทน และมีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ และ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๕ ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ไว้ชั่วคราว คือ ทรัพย์สินอื่น รวมทั้งเงินฝากและดอกเบี้ยในบัญชีธนาคารต่างๆ จำนวน ๗ รายการ และแจ้งให้ผู้ร้องที่ ๑ เพื่อให้พิสูจน์การได้มาซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว ผู้ร้องที่ ๑ ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า ได้ทรัพย์สินมาจาก

การค้าขายร้านขายของชำชื่อร้านย่งฮวด แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบว่าร้านดังกล่าวเป็นร้านเล็กๆ และจากหลักฐานการเสียหายพบว่า นายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีของผู้ร้องที่ ๑ ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. ๕๐) ของร้าน ระบุรายได้ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๑๒๐,๐๐๐ บาท พ.ศ. ๒๕๓๖ จำนวน ๑๔๐,๐๐๐ บาท ส่วนปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และ พ.ศ. ๒๕๓๘ ไม่มีการยื่นแบบแสดงรายการเสียหาย พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า ทรัพย์สินที่ผู้ร้องที่ ๑ มีอยู่หรือได้มานั้น เกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต ประกอบกับผู้ร้องที่ ๑ มีพฤติการณ์เป็นนักค้าแอมเฟตามีนรายสำคัญเกี่ยวกับการค้ายาเสพติดมาเป็นเวลาช้านาน และไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่า เงินฝากธนาคารดังกล่าวไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับมาโดยสุจริตมีค่าตอบแทนหรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควร ในทางศีลธรรมอันดี จึงเสนอให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินวินิจัย เพื่อมีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สิน ซึ่งเป็นเงินฝากในบัญชีต่างๆ ดังกล่าว

คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๑๖ (๓) วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ให้อายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ทั้ง ๗ รายการ ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ พนักงานอัยการสำนักงานอัยการสูงสุด (กองคดียาเสพติดกรุงเทพเหนือ ๑) ได้ยื่นฟ้องบุคคลผู้จับกุมทั้งสิ้น เป็นจำนวนที่ ๑ ถึงที่ ๔ ตามลำดับในฐานความผิด สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕

หลังจากพนักงานอัยการยื่นฟ้องผู้ร้องที่ ๑ เป็นจำนวนที่ ๒ ในคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ แล้ว ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๒๗ โดยยื่นคำร้องต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินทั้ง ๗ รายการของผู้ร้องที่ ๑ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑

เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ (เพิ่มเติม) และของนายเทียม ๑ สามีมของผู้ร้องที่ ๑ ต่อศาลอาญา รวม ๕๖ รายการ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ เนื่องจากการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ได้ตรวจพบและมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินของนายเทียม ๑ สามีมของผู้ร้องที่ ๑ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งเลขานุการ ป.ป.ส. ได้มีคำสั่งระหว่างวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๓๙ ให้ยึดและอายัดไว้ชั่วคราว และคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๑ มาตรา ๑๖ (๓) วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๙ ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และนายเทียม ๑ ตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบ และเลขานุการ ป.ป.ส. ได้มีคำสั่งให้ยึดและอายัดไว้ชั่วคราวดังกล่าวแล้ว

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒ ผู้ร้องที่ ๑ (ศาลอาญาให้เรียกว่าผู้คัดค้านที่ ๑) ยื่นคำแถลงคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สิน สรุปว่า

๑. ไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง

๒. มติในการประชุมและคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ให้อายัดทรัพย์สินขัดกับบทบัญญัติของกฎหมาย กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ซึ่งตรงกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันคือ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และวรรคสองบัญญัติว่า ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิดจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ บัญญัติว่า ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลทุกคนกระทำการโดยสุจริต ความเห็นและดุลพินิจของเลขานุการ ป.ป.ส. ตามคำร้องของโจทก์ผู้ร้องที่ ๑ เห็นว่า ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นการไม่ชอบ

ขณะคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ประกาศใช้บังคับ ผู้ร้องที่ ๑ จึงเห็นว่ากรณีที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ (เพิ่มเติม) และนายเทียม ๑ (สามีมของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้ว) ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง ใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ จึงขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สิน ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ ของโจทก์ และคืนเงินของกลางส่วนของผู้ร้องที่ ๑

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกัญยารัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม ฯ ผู้ร้องที่ ๒ (ศาลอาญาให้เรียกว่าผู้คัดค้านที่ ๒) ยื่นคำร้องคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินของโจทก์ สรุปเฉพาะในส่วนที่มีการอ้างว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑. ในวันที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สิน คือวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ นั้น คดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ อยู่ระหว่างพิจารณาของศาลอาญา ดังนั้น คำร้องของโจทก์เพื่อขอให้ริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามี ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๑ เป็นระยะเวลาภายหลังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกาศใช้บังคับแล้ว จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๘ และหมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป มาตรา ๖

๒. นายเทียม ฯ ผู้ตายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามคำร้องขอให้ริบทรัพย์สิน ไม่เคยเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เคยแจ้งคำสั่งการตรวจสอบทรัพย์สิน ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และให้นายเทียม ฯ แสดงพยานหลักฐานการได้มาซึ่งทรัพย์สิน ก่อนที่นายเทียม ฯ จะถึงแก่ความตาย ทรัพย์สินที่นายเทียม ฯ ได้มาและมีอยู่หาได้เกินกว่าฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพโดยสุจริต คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย มาลบล้างหรือหักล้างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ไม่ได้ ขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สินที่โจทก์ยื่นต่อศาลและส่งคืนทรัพย์สินให้ผู้ร้องที่ ๒ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม ฯ ต่อไป

ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ต่อศาลว่าผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้ต่อสู้คดีไว้ว่า การยึดอายัดทรัพย์สินได้กระทำภายหลังที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้ประกาศใช้บังคับแล้ว ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ จึงขอให้ศาลวินิจฉัยข้อกฎหมายและหรือส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความเพื่อประโยชน์ของผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ต่อไป

ศาลอาญาพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องคัดค้านมิให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินโดยอ้างว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๓๓ วรรคสอง กรณีจึงเป็นปัญหาว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ

ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และส่งสำนวนไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ต่อไป

สำนักงานศาลยุติธรรมมีหนังสือลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๕ ส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาสรุปว่า ศาลอาญาขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งข้อโต้แย้งของนางรัตนาภรณ์ ฯ (จำเลยที่ ๒) ผู้ร้องคัดค้านที่ ๑ และนายสมใจ ฯ นางสาวกันยารัตน์ ฯ ผู้ร้องคัดค้านที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ซึ่งโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวอยู่ในบังคับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จึงส่งความเห็นดังกล่าวตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญตรวจคำร้องแล้ว มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๕ ให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๐

ข้อกฎหมาย

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๓๓ “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

มาตรา ๔๘ “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นนี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

มาตรา ๒๖๔ “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของกลุ่มความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว”

๒. พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๒๕ “บรรดาทรัพย์สินซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง นั้น ให้ศาลไต่สวน หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนก่อนคดีถึงที่สุด และแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือ

(๒) ตนเป็นผู้รับโอน หรือผู้รับประโยชน์ และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด”

มาตรา ๓๑ “ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุน”

ข้อพิจารณา

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยเบื้องต้น เรื่องนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๕ รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๑๐ แต่ยังไม่ได้รับไว้พิจารณาวินิจฉัย จึงมีประเด็นเบื้องต้นว่า จะสมควรรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยต่อไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

ทั้งนี้มีปัญหาที่ต้องพิจารณาก่อนว่า ประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ นั้น คือ ประเด็นใด เนื่องจากประเด็นตามรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลอาญาที่สั่งให้ส่งคำโต้แย้งของกลุ่มความให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยแตกต่างไปจากประเด็นที่กลุ่มความโต้แย้ง และสำนักงานศาลยุติธรรมส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ซึ่งสรุปความแตกต่างได้ ดังนี้

(๑) ตามความเห็นโต้แย้งของกลุ่มความ (ผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒)

ประเด็นที่มีความเห็นโต้แย้งในคดีและที่ขอให้ส่งความเห็นเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ คือ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

(๒) ตามรายงานกระบวนการพิจารณาของศาลอาญา

ประเด็นที่สั่งให้ส่งคำโต้แย้งของกลุ่มความเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ คือ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๓๓ วรรคสอง หรือไม่

(๓) ตามคำร้องของสำนักงานศาลยุติธรรม

ประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ คือ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นเพียงผู้มีอำนาจหน้าที่ในการส่งคำโต้แย้งของกลุ่มความตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย ประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงไม่จำเป็นต้องถือตามคำร้องของสำนักงานศาลยุติธรรม

ข้อพิจารณาต่อไปมีว่า ประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ นั้น ควรจะเป็นประเด็นที่ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของกลุ่มความหรือควรจะเป็นประเด็นที่กลุ่มความโต้แย้งในคดี

พิจารณาแล้ว แม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จะให้สิทธิกลุ่มความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายต้องด้วยบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น บังคับแก่คดี แต่ศาลก็มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคำโต้แย้งของกลุ่มความได้ว่าครบองค์ประกอบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่ ซึ่งเรื่องนี้ศาลอาญาอาจพิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๕

และมาตรา ๓๑ ที่คู่ความโต้แย้งมีเพียงบทบัญญัติมาตรา ๒๕ เท่านั้นที่ศาลอาญาจะใช้บังคับแก่คดี
ดังนั้น ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาวินิจฉัยจึงมีว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม
ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓
และมาตรา ๔๘ หรือไม่ ซึ่งประเด็นดังกล่าวศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๔๖ วันที่ ๒๕
กรกฎาคม ๒๕๔๖ แล้วว่า มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด
เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ จึงไม่ต้อง
วินิจฉัยซ้ำอีก

นายผัน จันทรปาน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายมงคล สระภูมิต ตฤการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๔๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านในคดีอาญาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔
ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของนางรัตนาภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้คัดค้านที่ ๑ นายสมใจ อนุจารวัฒน์ นางสาวกันยรัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้คัดค้านที่ ๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ในประเด็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ โดยมีข้อเท็จจริงตามคำร้องสรุปได้ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๘ เจ้าพนักงานกองปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้ทำการจับกุม นายประเสริฐ เหล่านารุ่งเรือง นางรัตนาภรณ์ ชมภูเลิศ นายตีหรือตี ผลทอง และนายขงยุทธ อนุจารวัฒน์ รวม ๔ คน พร้อมเงินสดของกลางและของกลางอื่นๆ อีกหลายรายการ โดยกล่าวหาบุคคลทั้งสี่ว่า สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เมทแอมเฟตามีน จำนวน ๒,๐๐๐ กูซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ และได้นำบุคคลทั้งสี่พร้อมของกลางส่งพนักงานสอบสวน กองบังคับการสอบสวน กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด ทำการสอบสวนดำเนินคดี

๒. ระหว่างการสอบสวนดำเนินคดี เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (เลขาธิการ ป.ป.ส.) ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๒๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๘ ให้ตรวจสอบทรัพย์สินของนางรัตนาภรณ์ ฯ เป็นกรณีเร่งด่วนและมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแทน และมีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ และ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๘ ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของ

นางรัตนภรณ์ ฯ ไว้วัวครว คือ ทรัพย์สินอื่นรวมทั้งเงินฝากและดอกเบี้ยในบัญชีธนาคารต่างๆ จำนวน ๗ รายการ และแจ้งให้นางรัตนภรณ์ ฯ เพื่อให้พิสูจน์การได้มาซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว นางรัตนภรณ์ ฯ ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า ได้ทรัพย์สินมาจากการค้าขายร้านขายของชำชื่อร้านยังฮวด แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบว่าร้านดังกล่าวเป็นร้านเล็กๆ และจากหลักฐานการเสี่ยภาษีพบว่า นายเทียมอนุจารวัฒน์ สามีของนางรัตนภรณ์ ฯ ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด.๕๐) ของร้าน ระบุรายได้ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๑๒๐,๐๐๐ บาท พ.ศ. ๒๕๓๖ จำนวน ๑๕๐,๐๐๐ บาท ส่วนปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และ พ.ศ. ๒๕๓๘ ได้มีการยื่นแบบแสดงรายการเสี่ยภาษี พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า ทรัพย์สินที่นางรัตนภรณ์ ฯ มีอยู่หรือได้มานั้น เกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต ประกอบกับนางรัตนภรณ์ ฯ มีพฤติการณ์เป็นนักค้าแอมเฟตามีน รายสำคัญเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดมาเป็นเวลาช้านาน และไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่า เงินฝากธนาคารดังกล่าวไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับมาโดยสุจริตมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีจึงเสนอให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน วินิจฉัย เพื่อมีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินซึ่งเป็นเงินฝากในบัญชีต่างๆ ดังกล่าว

๓. คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๑๖ (๓) วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ ให้อายัดทรัพย์สินของนางรัตนภรณ์ ฯ ทั้ง ๗ รายการดังกล่าว

๔. ต่อมาเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด (กองคดี ยาเสพติดกรุงเทพเหนือ ๑) ได้ยื่นฟ้องบุคคลผู้ถูกจับกุมทั้งสิ้นสี่เป็นจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ตามลำดับ ในฐานความผิด สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๘

๕. หลังจากพนักงานอัยการยื่นฟ้องนางรัตนภรณ์ ฯ เป็นจำเลยที่ ๒ ในคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๘ แล้ว ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๗ โดยยื่นคำร้องต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๘ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๘ ขอให้ศาลมีคำสั่งรับทรัพย์สินทั้ง ๗ รายการดังกล่าวของนางรัตนภรณ์ ฯ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑

๖. ต่อมาวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินนางรัตนภรณ์ ฯ จำเลยที่ ๒ (เพิ่มเติม) และของนายเทียม ฯ สามีนางรัตนภรณ์ ฯ ต่อศาลอาญา รวม ๘๖ รายการ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ เนื่องจากการตรวจสอบทรัพย์สินของนางรัตนภรณ์ ฯ ได้ตรวจพบและมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินของนายเทียม ฯ สามีนางรัตนภรณ์ ฯ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของนางรัตนภรณ์ ฯ ซึ่งเลขาธิการ ป.ป.ส. ได้มีคำสั่งระหว่างวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๓๙ ให้ยึดและอายัดไว้ชั่วคราว และคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๑๖ (๓) วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๙ ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของนางรัตนภรณ์ ฯ และนายเทียม ฯ ตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบ และเลขาธิการ ป.ป.ส. ได้มีคำสั่งให้ยึดและอายัดไว้ชั่วคราว

๗. นางรัตนภรณ์ ฯ จำเลยที่ ๒ (ผู้คัดค้านที่ ๑) ยื่นคำแถลงคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินสรุปว่า

(๑) ไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง

(๒) มติตลอดจนคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ให้อายัดทรัพย์สินขัดกับรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ซึ่งตรงกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และวรรคสองบัญญัติว่า ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ บัญญัติว่า ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลทุกคนกระทำการโดยสุจริต

(๓) ขณะคดีหมายเลขดำที่ ๘๓๕/๒๕๓๙ อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ประกาศใช้บังคับ จำเลยที่ ๒ เห็นว่า การที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินจำเลยที่ ๒ (เพิ่มเติม) และนายเทียม ฯ (สามีของจำเลยที่ ๒ ซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้ว) ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง ใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ จำเลยที่ ๒ จึงขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สิน ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ ของโจทก์ และคืนเงินของกลางส่วนของจำเลยที่ ๒

๘. นายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกันยารัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม ฯ (ผู้คัดค้านที่ ๒) ยื่นคำร้องคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินของโจทก์ สรุปว่า นายเทียม ฯ ผู้ตาย ซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามคำร้องขอให้ริบทรัพย์สิน ไม่เคยเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็น
เช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคุณความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย
ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาล
อันถึงที่สุดแล้ว

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔
มาตรา ๒๕ บรรดาทรัพย์สินซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งนั้น
ให้ศาลไต่สวน หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่ง
ริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนก่อนคดีถึงที่สุดและ
แสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) คนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับ
ยาเสพติด หรือ

(๒) คนเป็นผู้รับโอนหรือผู้รับประโยชน์ และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน
หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือ
เคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บรรดาเงินหรือ
ทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่ หรือได้มาเกินกว่าฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมอย่างอื่น
โดยสุจริตเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา ๓๐ บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่นใด
ที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด
เกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมี
ผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ก็ตาม

ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีนั้น เพื่อขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง
และเมื่อศาลสั่งรับคำร้องแล้วให้ศาลสั่งให้ประกาศในหนังสือพิมพ์ที่มีจำหน่ายแพร่หลายในท้องถิ่น
สองวันติดต่อกัน เพื่อให้บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินมายื่นคำร้องขอเข้ามาในคดีก่อนศาลชั้นต้น
มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ทั้งนี้ ไม่ว่าในคดีดังกล่าวจะปรากฏตัวบุคคลซึ่งอาจเชื่อได้ว่าเป็นเจ้าของหรือไม่ก็ตาม

ค่าใช้จ่ายในการประกาศ ให้จ่ายจากเงินของกองทุน

ในกรณีที่ไม่มีผู้ใดอ้างตัวเป็นเจ้าของก่อนศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง หรือในกรณีที่ปรากฏเจ้าของ แต่เจ้าของไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนไม่มีโอกาสทราบ หรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดและจะมีการนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิด หรือได้ใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินดังกล่าวได้เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่เริ่มประกาศในหนังสือพิมพ์รายวันตามวรรคสอง และในกรณีนี้มีให้นำมาตรา ๓๖ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

มาตรา ๓๑ ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุน

ได้พิเคราะห์แล้ว มีประเด็นวินิจฉัยในเบื้องต้นว่า ผู้คัดค้านทั้งสองมีสิทธิให้ศาลอาญาส่งเรื่องมาให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่ เห็นว่า กรณีตามคำร้องเป็นเรื่องที่ศาลอาญาส่งความเห็นของคุณความ ซึ่งโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับคดี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย จึงเป็นกรณีที่เข้าบทบัญญัติมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ผู้คัดค้านทั้งสองมีสิทธิให้ศาลอาญาส่งเรื่องและศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้ได้

ประเด็นวินิจฉัยต่อไปมีว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ จึงไม่ต้องวินิจฉัยประเด็นนี้ซ้ำอีก ส่วนพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ ที่บัญญัติว่า “ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุน” นั้น ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบได้แก่ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และบรรดาเครื่องมือเครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือใช้เป็นอุปกรณ์ให้ได้รับผลในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จึงเห็นได้ว่า ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งกฎหมายบัญญัติให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สิน รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ เป็นบทบัญญัติข้อสันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดและจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนผู้กระทำความผิดก่อนมีคำพิพากษาถึงที่สุดไม่ได้ คำสั่งริบทรัพย์สินจึงไม่ใช่การปฏิบัติต่อ

บุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิด และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ ที่บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ ย่อมให้รัฐสามารถออกกฎหมายกำหนดขอบเขตแห่งสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน และการจำกัดสิทธิดังกล่าวได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ ที่บัญญัติให้ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบให้ตกเป็นของกองทุน ซึ่งเป็นของรัฐเพื่อใช้ประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นไปตามหลักกฎหมายสากล จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

นายมงคล สระแก้ว

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายมานิต วิทยาเต็ม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๔๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และ ๒ (นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ กับพวก) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด กองคดียาเสพติด กรุงเทพมหานคร ๑ ได้ยื่นฟ้องบุคคลผู้ถูกจับกุมเป็นจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ตามลำดับ ในฐานะความผิดสมคบ โดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ หลังจากนั้น พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลอาญาเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินจำนวน ๗ รายการ ของนางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ (จำเลยที่ ๒ ในคดีแรก) ผู้ร้องที่ ๑ ให้ตกเป็นของแผ่นดินตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ และต่อมา เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลอาญาขอให้ริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ เพิ่มเติม และของนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีผู้ร้องที่ ๑ รวม ๕๖ รายการ ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๖ (๓) ได้วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้คัดค้านที่ ๑ และนายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกันยารัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้ร้องที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้คัดค้านที่ ๒ ยื่นคำร้องคัดค้าน คำร้องขอริบทรัพย์สินดังกล่าวโดยโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง ศาลอาญาพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นกรณีมีปัญหาว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำ

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและส่งความเห็นของผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ผ่านสำนักงานศาลยุติธรรมไปตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวอยู่ในบังคับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จึงส่งความเห็นดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ บัญญัติไว้ดังนี้

“มาตรา ๒๕ บรรดาทรัพย์สินซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง นั้น ให้ศาลได้ส่วน หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนก่อนคดีถึงที่สุดและแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) คนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(๒) คนเป็นผู้รับโอน หรือผู้รับประโยชน์ และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริต และมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดีหรือในทางกุศลสาธารณะ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริตเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด”

“มาตรา ๓๑ ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุน”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ บัญญัติไว้ดังนี้

“มาตรา ๓๓ ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิดก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

“มาตรา ๔๘ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัด สิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามที่กฎหมาย บัญญัติ”

ข้อพิจารณาและการวินิจฉัย

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามคำร้องมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยคือพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ ประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่นั้น เห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖ วินิจฉัยไว้แล้วว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำอีก

ส่วนพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ นั้น เป็นข้อกำหนดพิเศษเพื่อให้ทรัพย์สินตกเป็นของกองทุนเมื่อศาลสั่งริบแล้ว เป็นการกำหนดประโยชน์การใช้สอยเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย หากศาลมิได้สั่งริบทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ย่อมคืนแก่ผู้ร้อง มาตรานี้จึงมิได้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

นายมานิต วิทยาเต็ม

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลอาญาโดยสำนักงานศาลยุติธรรมส่งคำโต้แย้งของนางรัตนาภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้คัดค้านที่ ๑ และนายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกันยรัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้คัดค้านที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ซึ่งเป็นผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ข้อเท็จจริง สรุปว่า เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๔ เจ้าพนักงานกองปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้ทำการจับกุม ผู้ร้องที่ ๑ กับพวกรวม ๔ คน พร้อมเงินสดของกลางและของกลางอื่นๆ อีกหลายรายการในข้อหาสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เมทแอมเฟตามีน ซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ประเภท ๒ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ส่งพนักงานสอบสวน กองบังคับการสอบสวน กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด ทำการสอบสวนระหว่างสอบสวน เลขอาชญา ป.ป.ส. ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๙ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๒๑ มีคำสั่งมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการแทน ให้ทำการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ไร่ชั่วคราว รวมทั้งทรัพย์สินอื่น เงินฝากและดอกเบี้ยในบัญชีธนาคารต่างๆ จำนวน ๓ รายการด้วย และแจ้งให้ผู้ร้องที่ ๑ พิสูจน์การได้มาซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า ผู้ร้องที่ ๑ ไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่า เงินฝากธนาคารดังกล่าวไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับมาโดยสุจริตมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการ

ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๑๖ (๓) จึงวินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งให้อายัดทั้งหมด ต่อมาพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด (กองคดียาเสพติดกรุงเทพเหนือ ๑) ได้ยื่นฟ้องผู้ร้องที่ ๑ กับพวก เป็นจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ในฐานะความผิด สมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ และยื่นคำร้องขอให้ศาลอาญามีคำสั่งริบทรัพย์สินทั้ง ๗ รายการดังกล่าว ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ต่อมาพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอให้ริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ เพิ่มเติม และของนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีผู้ร้องที่ ๑ ต่อศาลอาญา รวม ๕๖ รายการ เนื่องจากตรวจสอบแล้ว น่าเชื่อว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินวินิจฉัยแล้ว โดยให้ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราว

ผู้ร้องที่ ๑ และนายสมใจ อนุจารวัฒน์ นางสาวกันยรัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้ถึงแก่กรรม ผู้ร้องที่ ๒ ได้ยื่นคำคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินในคดีดังกล่าว สรุปว่า ผู้ร้องที่ ๑ ไม่ได้กระทำความผิด คำสั่งให้ยึดทรัพย์สินของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ขัดต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ทั้งการยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และคำร้องขอริบทรัพย์สินเพิ่มเติมของผู้ร้องที่ ๑ และของนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้ว เป็นการยื่นภายหลังที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้บังคับแล้ว จึงขัดต่อร์ัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ นายเทียม ฯ ผู้ถึงแก่กรรม ซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามคำร้อง ไม่เคยเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เคยแจ้งให้นายเทียม ฯ แสดงพยานหลักฐานการได้มาซึ่งทรัพย์สินก่อนที่นายเทียม จะถึงแก่กรรม การใช้อำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน จึงขัดต่อร์ัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ขอให้ศาลยกคำร้อง และคืนเงินของกลาง

ศาลอาญาจึงขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งข้อโต้แย้งดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ฯ

พิจารณาคำร้อง ประกอบเอกสารแล้ว มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อร์ัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

พิเคราะห์แล้ว เห็นควรวินิจฉัยในเบื้องต้นก่อนว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้หรือไม่ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” ส่วนพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บรรดาทรัพย์สินซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง นั้น ให้ศาลไต่สวน หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น ฯ” มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บรรดาเครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ เครื่องจักรกล หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ตกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่” และมาตรา ๓๑ บัญญัติว่า “ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุน” ดังนั้น ในส่วนของมาตรา ๓๑ เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของมาตราดังกล่าว แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด ฯ แล้วจะเห็นว่า เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับภายหลังจากที่ศาลได้มีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ แล้ว โดยให้ทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบแล้วนั้น ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงมิใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะนำมาใช้บังคับแก่คดีอันคู่ความอาจโต้แย้งได้ว่าบทบัญญัติมาตรา ๓๑ ดังกล่าวนั้น ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ แห่งรัฐธรรมนูญ เป็นอันใช้บังคับไม่ได้หรือไม่ กรณีจึงไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญจะรับพิจารณาวินิจฉัยได้ ให้ยกคำร้อง

สำหรับประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยไว้แล้วว่า บทบัญญัติมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ แต่อย่างไรก็ตาม คำวินิจฉัยที่ ๒๓/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ของศาลรัฐธรรมนูญ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำอีก

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

นายศักดิ์ เตชะชาญ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุจิต บุญบงการ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ (นางรัตนาภรณ์ ชมภูเลิศ กับพวก) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘)

ข้อเท็จจริง

ศาลอาญาส่งความเห็นของนางรัตนาภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้คัดค้านที่ ๑ และนายสมใจ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้คัดค้านที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ซึ่งเป็นผู้ร้องที่ ๑ และผู้ร้องที่ ๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ มีข้อเท็จจริงสรุปได้ดังนี้

เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ เจ้าพนักงานกองปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ได้ทำการจับกุม นายประเสริฐ เหล่านารุ่งเรือง นางรัตนาภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้ร้องที่ ๑ นายดีหรือดี ผลทอง และนายยงยุทธ อนุจารวัฒน์ ในข้อหากระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในระหว่างการสอบสวนดำเนินคดี เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (เลขาธิการ ป.ป.ส.) มีคำสั่งให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ไว้ชั่วคราว รวมทั้งเงินฝากธนาคาร และแจ้งให้ผู้ร้องที่ ๑ พิสูจน์การได้มาซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว ผู้ร้องที่ ๑ ให้ถ้อยคำว่าได้ทรัพย์สินมาจากการค้าขายร้านขายของชำชื่อร้านย่งฮวด แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบว่า ร้านดังกล่าวเป็นร้านเล็กๆ จึงเห็นว่าทรัพย์สินที่ผู้ร้องที่ ๑ ได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต ประกอบกับผู้ร้องที่ ๑ มีพฤติการณ์เป็นนักค้าแอมเฟตามีนายสำคัญ เป็นเวลานาน และไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่า เงินฝากธนาคารดังกล่าวไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจึงมีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินดังกล่าวของ

ผู้ร้องที่ ๑ หลังจากพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องผู้ร้องที่ ๑ เป็นจำเลยที่ ๒ ในคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ แล้ว พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ที่ได้อายัดไว้แล้ว ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑

ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๓๕ พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ เพิ่มเติม และของนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีของผู้ร้องที่ ๑ ต่อศาลอาญา รวม ๕๖ รายการ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เนื่องจากได้ตรวจพบและมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินของนายเทียม อนุจารวัฒน์ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ผู้ร้องที่ ๑ ยื่นคำแถลงคัดค้านคำร้อง สรุปได้ว่า

ผู้ร้องที่ ๑ ไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง มติและคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ให้อายัดทรัพย์สินขัดต่อกฎหมาย เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุด แสดงว่า บุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนผู้กระทำความผิดมิได้ และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ บัญญัติว่า ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลทุกคนกระทำโดยสุจริต นอกจากนี้ในขณะที่คดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ประกาศใช้บังคับ จึงเห็นว่าการที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง จึงขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สิน

ต่อมาวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกันยารัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้ร้องที่ ๒ ยื่นคำร้องคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินของโจทก์ สรุปเฉพาะส่วนที่อ้างว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ ได้ดังนี้

ในวันที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สิน คือ วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ นั้น คดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ อยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอาญา ดังนั้น คำร้องของโจทก์เพื่อขอให้ริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามี ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ เป็นระยะเวลาภายหลังที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันประกาศใช้บังคับแล้ว จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๘ และหมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๖

นายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้ตายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามคำร้องขอให้ทรัพย์สินไม่เคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เคยแจ้งคำสั่งการตรวจสอบทรัพย์สิน ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และให้นายเทียม อนุจารวัฒน์ แสดงพยานหลักฐานการได้มาซึ่งทรัพย์สิน ก่อนที่นายเทียม อนุจารวัฒน์ จะถึงแก่ความตาย ทรัพย์สินที่นายเทียม อนุจารวัฒน์ ได้มาและมีอยู่หาได้เกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพโดยสุจริต คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย มาลดล้างหรือหักล้างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ไม่ได้ ขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สินที่โจทก์ยื่นต่อศาล และส่งคืนทรัพย์สินให้ผู้ร้องที่ ๒ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ต่อไป

ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ต่อศาลอาญาว่า ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้ต่อสู้คดีไว้ว่า การยึดอายัดทรัพย์สินได้กระทำภายหลังที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้ประกาศใช้บังคับแล้ว ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ จึงขอให้ศาลวินิจฉัยข้อยกกฎหมายและหรือส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความเพื่อประโยชน์ของผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ต่อไป

ศาลอาญาพิจารณา เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องคัดค้านมิให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินโดยอ้างว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และ มาตรา ๓๓ วรรคสอง กรณีจึงเป็นปัญหาว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราวและส่งสำนวนไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ต่อไป

ข้อวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ บัญญัติ “ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุน”

พิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรา ๓๑ ดังกล่าว เป็นบทบัญญัติให้ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นบทบัญญัติ

อันเป็นผลของคำสั่งศาล ตามมาตรา ๒๕ จึงไม่ถือว่าเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับแก่คดี
กรณีไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จึงไม่รับวินิจฉัย

ส่วนประเด็นพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญ
ได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ แล้วว่า พระราชบัญญัติมาตรการ
ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อ
รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ จึงไม่ต้องวินิจฉัยซ้ำอีก

ด้วยเหตุผลข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด
เกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘
ส่วนมาตรา ๓๑ ไม่รับวินิจฉัย

นายสุจิต บุญบงการ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ (นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ กับพวก)

ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลอาญาขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งคำโต้แย้งของนางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้คัดค้านที่ ๑ และนายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกันยารัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้คัดค้านที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ซึ่งเป็นผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ดังนี้

๑. เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ เจ้าพนักงานกองปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้ทำการจับกุม นายประเสริฐ เหล่านภารุ่งเรือง นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้ร้องที่ ๑ นายดีหรือดี ผลทอง และนายขงยุทธ อนุจารวัฒน์ รวม ๔ คน พร้อมเงินสดของกลางและของกลางอื่นๆ อีกหลายรายการ โดยกล่าวหาบุคคลทั้งสี่ว่า สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เมทแอมเฟตามีน ซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้นำบุคคลทั้งสี่พร้อมของกลางทั้งหมด ส่งพนักงานสอบสวน กองบังคับการสอบสวน กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด ทำการสอบสวน ดำเนินคดี

๒. ระหว่างการสอบสวนดำเนินคดี เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (เลขาธิการ ป.ป.ส.) ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๒๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๕

ให้ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ เป็นกรณีเร่งด่วนและมอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สินแทน และมีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ และ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๘ ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ไว้ชั่วคราว คือ ทรัพย์สินอื่นรวมทั้งเงินฝากและดอกเบี้ยในบัญชีธนาคารต่างๆ จำนวน ๗ รายการ รวมเป็นเงินประมาณ ๑๓ ล้านบาทเศษ และแจ้งให้ผู้ร้องที่ ๑ เพื่อให้พิสูจน์การได้มาซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว ผู้ร้องที่ ๑ ให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า ได้ทรัพย์สินมาจากการค้าขายร้านขายของชำชื่อร้านย่งฮวด แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบว่า ร้านดังกล่าวเป็นร้านเล็กๆ และจากหลักฐานการเสียดภาพพบว่านายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีของผู้ร้องที่ ๑ ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. ๕๐) ของร้าน ระบุรายได้ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๑๒๐,๐๐๐ บาท พ.ศ. ๒๕๓๖ จำนวน ๑๔๐,๐๐๐ บาท ส่วนปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และ พ.ศ. ๒๕๓๘ ไม่มีการยื่นแบบแสดงรายการเสียดภาพ พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า ทรัพย์สินที่ผู้ร้องที่ ๑ มีอยู่หรือได้มานั้น เกินกว่าฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต ประกอบกับผู้ร้องที่ ๑ มีพฤติการณ์เป็นนักค้าแอมเฟตามีนรายสำคัญเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดมาเป็นเวลาช้านานและไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่า เงินฝากธนาคารดังกล่าวไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับมาโดยสุจริตมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี จึงเสนอให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินวินิจฉัย เพื่อมีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินซึ่งเป็นเงินฝากในบัญชีต่างๆ ดังกล่าว

๓. คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๑๖ (๓) วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ ให้อายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ทั้ง ๗ รายการดังกล่าว

๔. ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด (กองคดียาเสพติดกรุงเทพเหนือ ๑) ได้ยื่นฟ้องบุคคลผู้ถูกจับกุมทั้งสิ้นเป็นจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ตามลำดับ ในฐานความผิด สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๘

๕. หลังจากพนักงานอัยการยื่นฟ้องผู้ร้องที่ ๑ เป็นจำเลยที่ ๒ ในคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๘ แล้ว ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ

ยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๗ โดยยื่นคำร้องต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินทั้ง ๗ รายการดังกล่าวของผู้ร้องที่ ๑ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑

๖. ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ (เพิ่มเติม) และของนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีมของผู้ร้องที่ ๑ ต่อศาลอาญา รวม ๕๖ รายการ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ เนื่องจากการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ได้ตรวจพบและมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินของนายเทียม ฯ สามีมของผู้ร้องที่ ๑ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งเลขานุการ ป.ป.ส. ได้มีคำสั่งระหว่างวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๓๕ ให้ยึดและอายัดไว้ชั่วคราว และคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๑๖ (๓) วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๕ ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และนายเทียม ฯ ตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบ และเลขานุการ ป.ป.ส. ได้มีคำสั่งให้ยึดและอายัดไว้ชั่วคราวดังกล่าวแล้ว

๗. วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ผู้ร้องที่ ๑ (ศาลอาญาให้เรียกว่าผู้คัดค้านที่ ๑) ยื่นคำแถลงคัดค้านคำร้อง ขอริบทรัพย์สินสรุปว่า

(๑) ไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง

(๒) มติในการประชุมและคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ให้อายัดทรัพย์สินขัดกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญตรงกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และวรรคสองบัญญัติว่า ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ บัญญัติว่า ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลทุกคนกระทำการโดยสุจริต ความเห็นและดุลพินิจของเลขานุการ ป.ป.ส. ตามคำร้องของโจทก์ ผู้ร้องที่ ๑ เห็นว่า ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นการไม่ชอบ

(๓) ขณะคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ฉบับปัจจุบันได้ประกาศใช้บังคับ ผู้ร้องที่ ๑ จึงเห็นว่า การที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สิน ผู้ร้องที่ ๑ (เพิ่มเติม) และนายเทียม ๗ (สามีของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้ว) ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง ใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ (ทั้งนี้ ผู้ร้องที่ ๑ ถือว่า โจทก์ได้สละคำร้องขอให้ริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เพราะรายการทรัพย์สิน ที่ขอให้ริบตามคำร้องลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ ได้รวมรายการทรัพย์สินตามคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ ไว้ทั้งหมดแล้ว) ผู้ร้องที่ ๑ จึงขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สิน ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ ของโจทก์ และคืนเงินของกลางส่วนของผู้ร้องที่ ๑

๘. วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๕ นายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกัญยรัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้ร้องที่ ๒ (ศาลอาญาให้เรียกว่าผู้คัดค้านที่ ๒) ยื่นคำร้องคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินของโจทก์ สรุปเฉพาะในส่วนที่มีการอ้างว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ ดังนี้

(๑) ในวันที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สิน คือวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ นั้น คดีอาญา หมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ อยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอาญา ดังนั้น คำร้องของโจทก์เพื่อขอให้ริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และนายเทียม ๗ สามี ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๑ เป็นระยะเวลาภายหลังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกาศใช้บังคับแล้ว จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

(๒) นายเทียม ๗ ผู้ตายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามคำร้องขอให้ริบทรัพย์สิน ไม่เคยเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เคยแจ้งคำสั่งการตรวจสอบทรัพย์สิน ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และให้นายเทียม ๗ แสดงพยานหลักฐานการได้มาซึ่งทรัพย์สิน ก่อนที่นายเทียม ๗ จะถึงแก่ความตาย ทรัพย์สินที่นายเทียม ๗ ได้มาและมีอยู่ หาได้เกินกว่าฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพโดยสุจริต คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย มาลบล้างหรือหักล้างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ไม่ได้ ขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สินที่โจทก์ยื่นต่อศาลและส่งคืนทรัพย์สินให้ผู้ร้องที่ ๒ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม ๗ ต่อไป

๕. ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ ต่อศาลว่า ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้ต่อสู้คดีไว้ว่า การยึดอายัดทรัพย์สินได้กระทำภายหลังที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้ประกาศใช้บังคับแล้ว ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ จึงขอให้ศาลวินิจฉัยข้อกฎหมายและหรือส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความเพื่อประโยชน์ของผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ต่อไป

๑๐. ศาลอาญาพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ โดยพิเคราะห์คำร้องของผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ เห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องคัดค้านมิให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินโดยอ้างว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ วรรคท้ายขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๓๓ วรรคสอง กรณีจึงเป็นปัญหาว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้ายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งสำนวนไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

๑๑. สำนักงานศาลยุติธรรมส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาสรุปว่า ศาลอาญาขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งข้อโต้แย้งของนางรัตนภรณ์ ฯ ผู้คัดค้านที่ ๑ และนายสมใจ ฯ นางสาวกันยรัตน์ ฯ ผู้คัดค้านที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ซึ่งโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

ประเด็นที่ต้องพิจารณาเบื้องต้น คำร้องของสำนักงานศาลยุติธรรมที่ส่งข้อโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ เป็นไปตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นที่คู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีนี้ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น กรณีจึงเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นที่ต้องพิจารณาตามข้อโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ คือ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ บัญญัติว่า

มาตรา ๓๓ “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

มาตรา ๔๘ “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอด ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑

มาตรา ๒๕ “บรรดาทรัพย์สินซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ให้ศาลไต่สวน หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนก่อนคดีถึงที่สุด และแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือ

(๒) ตนเป็นผู้รับโอน หรือผู้รับประโยชน์ และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด”

มาตรา ๓๑ “ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุน”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ตรารับใช้บังคับเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยเฉพาะ และมุ่งเอาผิดต่อผู้ค้ายาเสพติดระดับนายทุนและตัวการสำคัญที่อยู่เบื้องหลังการกระทำความผิด และริบทรัพย์สินที่ได้รับมาจากการค้ายาเสพติด เพื่อขจัดแหล่งเงินทุนในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

เนื่องจากประเด็นพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖ แล้วว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำในประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้แล้วอีก

สำหรับพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ เป็นผลที่เกิดขึ้นเมื่อศาลมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ มิใช่บทบัญญัติของกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีกรณีไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ จึงไม่รับไว้วินิจฉัย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

นายสุธี สุทธิสมบุรณ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ (นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ กับพวก) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ (กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘)

สรุปข้อเท็จจริง

๑. เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ เจ้าพนักงานกองปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้ทำการจับกุม นายประเสริฐ เหล่านารุ่งเรือง นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้ร้องที่ ๑ นายดีหรือดี ผลทอง และนายขงยุทธ อนุจารวัฒน์ รวม ๔ คน พร้อมเงินสดของกลางและของกลางอื่นๆ อีกหลายรายการ โดยกล่าวหาบุคคลทั้งสี่ว่า สมคบโดยการ ตกลกกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เมทแอมเฟตามีน ซึ่งเป็นวัตถุ ออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปราม ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้นำบุคคลทั้งสี่พร้อมของกลางทั้งหมดส่ง พนักงานสอบสวน กองบังคับการสอบสวน กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด ทำการสอบสวน ดำเนินคดี

๒. ระหว่างการสอบสวนดำเนินคดี เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (เลขาธิการ ป.ป.ส.) ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และมาตรา ๒๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๕ ให้ตรวจสอบทรัพย์สินของนางรัตนภรณ์ ฯ ผู้ร้องที่ ๑ เป็นกรณีเร่งด่วนและมอบหมายให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ดำเนินการแทน และมีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ และ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๕ ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ของผู้ร้องที่ ๑ ไว้ชั่วคราว คือ ทรัพย์สินอื่นรวมทั้งเงินฝากและดอกเบี้ยในบัญชีธนาคารต่างๆ จำนวน ๗ รายการ และแจ้งให้ผู้ร้องที่ ๑ เพื่อให้พิสูจน์การได้มาซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว ผู้ร้องที่ ๑ ให้ถ้อยคำ

ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ว่า ได้ทรัพย์สินมาจากการค้าขายร้านขายของชำชื่อร้านยังฮวด แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพบว่าร้านดังกล่าวเป็นร้านเล็กๆ และจากหลักฐานการเสียหายพบว่า นายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีของผู้ร้องที่ ๑ ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. ๕๐) ของร้าน ระบุรายได้ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ จำนวน ๑๒๐,๐๐๐ บาท พ.ศ. ๒๕๓๖ จำนวน ๑๔๐,๐๐๐ บาท ส่วนปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และ พ.ศ. ๒๕๓๘ ไม่มีการยื่นแบบแสดงรายการเสียหาย พนักงานเจ้าหน้าที่เห็นว่า ทรัพย์สินที่ผู้ร้องที่ ๑ มีอยู่หรือได้มานั้น เกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือ กิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต ประกอบกับผู้ร้องที่ ๑ มีพฤติการณ์เป็นนักค้าแอมเฟตามีนรายสำคัญ เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดมาเป็นเวลาช้านาน และไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่า เงินฝากธนาคาร ดังกล่าวไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับมาโดยสุจริตมีค่าตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี จึงเสนอให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน วินิจฉัย เพื่อมีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินซึ่งเป็นเงินฝากในบัญชีต่างๆ ดังกล่าว

๓. คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๑๖ (๓) วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็น ทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ ให้อายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ทั้ง ๗ รายการดังกล่าว

๔. ต่อมา พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด (กองคดียาเสพติดกรุงเทพเหนือ ๑) ได้ยื่นฟ้องบุคคลผู้ถูกจับกุมทั้งสิ้นสี่เป็นจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ตามลำดับ ในฐานความผิด สมคบโดยการตกลงกัน ตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕

๕. หลังจากพนักงานอัยการยื่นฟ้องผู้ร้องที่ ๑ เป็นจำเลยที่ ๒ ในคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ แล้ว ได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๒๗ โดยยื่นคำร้องต่อศาลอาญา เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินทั้ง ๗ รายการดังกล่าวของผู้ร้องที่ ๑ ให้ตกเป็นของกองทุน ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติด ๗ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑

๖. ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ (เพิ่มเติม) และของนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีของผู้ร้องที่ ๑ ต่อศาลอาญา รวม ๕๖ รายการ ให้ตกเป็น ของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ เนื่องจากการตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑

ได้ตรวจพบและมีหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินของนายเทียม ฯ สามีของผู้ร้องที่ ๑ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งเลขอาธิการ ป.ป.ส. ได้มีคำสั่งระหว่างวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๓๘ ถึงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๓๙ ให้ยึดและอายัดไว้ชั่วคราว และคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๑๖ (๓) วินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๓๙ ให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และนายเทียม ฯ ตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบ และเลขอาธิการ ป.ป.ส. ได้มีคำสั่งให้ยึดและอายัดไว้ชั่วคราว

๓. วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ผู้ร้องที่ ๑ (ศาลอาญาให้เรียกว่าผู้คัดค้านที่ ๑) ยื่นคำแถลงคัดค้านคำร้อง ขอริบทรัพย์สิน สรุปว่า

๓.๑ ไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง

๓.๒ มติในการประชุมและคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ให้อายัดทรัพย์สินขัดกับบทบัญญัติของกฎหมาย กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ซึ่งตรงกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันคือ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า ในคดีอาญาต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มี ความผิด และวรรคสอง บัญญัติว่า ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ บัญญัติว่า ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลทุกคนกระทำการโดยสุจริต ความเห็นและดุลพินิจของเลขอาธิการ ป.ป.ส. ตามคำร้องของโจทก์ ผู้ร้องที่ ๑ เห็นว่า ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นการไม่ชอบ

๓.๓ ขณะคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๙ อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ประกาศใช้บังคับกับผู้ร้องที่ ๑ จึงเห็นว่า การที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ (เพิ่มเติม) และนายเทียม ฯ (สามีของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้ว) ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง ใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ (ทั้งนี้ ผู้ร้องที่ ๑ ถือว่า โจทก์ได้สละคำร้องขอให้ริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๙ เพราะรายการทรัพย์สินที่ขอให้ริบตามคำร้องลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ ได้รวมรายการทรัพย์สินตามคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๙ ไว้ทั้งหมดแล้ว) ผู้ร้องที่ ๑ จึงขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สิน ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ ของโจทก์ และคืนเงินของกลางส่วนของผู้ร้องที่ ๑

๘. วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๕ นายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกันยารัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้ร้องที่ ๒ (ศาลอาญาให้เรียกว่าผู้คัดค้านที่ ๒) ยื่นคำร้องคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินของโจทก์ สรุปเฉพาะในส่วนที่มีการอ้างว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๘.๑ ในวันที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สิน คือวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ นั้น คดีอาญา หมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ อยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอาญา ดังนั้น คำร้องของโจทก์เพื่อขอให้ริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ และนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามี ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๑ เป็นระยะเวลาภายหลังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกาศใช้บังคับแล้ว จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๘ และหมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๖

๘.๒ นายเทียม ฯ ผู้ตายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามคำร้องขอให้ริบทรัพย์สิน ไม่เคยเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เคยแจ้งคำสั่งการตรวจสอบทรัพย์สิน ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และให้นายเทียม ฯ แสดงพยานหลักฐานการได้มาซึ่งทรัพย์สิน ก่อนที่นายเทียม ฯ จะถึงแก่ความตาย ทรัพย์สินที่นายเทียม ฯ ได้มาและมีอยู่ หาได้เกินกว่าฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพโดยสุจริต คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย มาลบล้างหรือหักล้างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ไม่ได้ ขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สินที่โจทก์ยื่นต่อศาลและส่งคืนทรัพย์สินให้ผู้ร้องที่ ๒ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม ฯ ต่อไป

๕. ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ต่อศาลว่า ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ได้ต่อสู้คดีไว้ว่า การยึด อายัดทรัพย์สินได้กระทำภายหลังที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้ประกาศใช้บังคับแล้ว ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ จึงขอให้ศาลวินิจฉัยข้อกฎหมายและหรือส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความเพื่อประโยชน์ของผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ต่อไป

๑๐. ศาลอาญาพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ โดยพิเคราะห์คำร้องผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ เห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องคัดค้านมิให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินโดยอ้างว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๓๓ วรรคสอง กรณีจึงเป็นปัญหาว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการ

ปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และส่งสำนวนไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ต่อไป

๑๑. สำนักงานศาลยุติธรรมมีหนังสือลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๕ ส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาสรุปว่า ศาลอาญาขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งข้อโต้แย้งของนางรัตนาภรณ์ ฯ (จำเลยที่ ๒) ผู้คัดค้านที่ ๑ และนายสมใจ ฯ นางสาวกันยารัตน์ ฯ ผู้คัดค้านที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ซึ่งโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ สำนักงานศาลยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวอยู่ในบังคับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จึงส่งความเห็นดังกล่าวตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ข้อวินิจฉัย

พิจารณาแล้ว ตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๓๑ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของคำสั่งศาลที่สั่งให้ริบทรัพย์สินตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ มีผลให้ทรัพย์สินตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด มาตรา ๓๑ จะนำมาใช้บังคับก็ต่อเมื่อศาลได้มีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินแล้วเท่านั้น ในการโต้สวนคำร้องเพื่อจะมีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินตามคำร้องของโจทก์ หรือไม่ ศาลไม่จำเป็นต้องใช้มาตรา ๓๑ บังคับแก่คดี มาตรา ๓๑ จึงไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี กรณีไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ศาลรัฐธรรมนูญไม่อาจรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ ให้ยกคำร้อง

ส่วนประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ นั้น ประเด็นดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในประเด็นของคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๓/๒๕๕๖ ที่ได้วินิจฉัยไว้แล้วว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ จึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยซ้ำอีก

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕
มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของนางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้คัดค้านที่ ๑ นายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกันยารัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม อนุจารวัฒน์ ผู้คัดค้านที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ซึ่งเป็นผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงตามคำร้องฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด (กองคดียาเสพติดกรุงเทพเหนือ ๑) เป็นโจทก์ ได้ยื่นฟ้องผู้ร้องที่ ๑ กับพวก รวม ๔ คน เป็นจำเลยในความผิดฐานสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ และเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ พนักงานอัยการ ยื่นคำร้องต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลอาญามีคำสั่งริบทรัพย์สินทั้ง ๓ รายการของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๒ ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ และ มาตรา ๓๑ ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ (เพิ่มเติม) และของนายเทียม ฯ สามี่ของผู้ร้องที่ ๑ ต่อศาลอาญา รวม ๕๖ รายการ ให้ตกเป็นของ กองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑

ผู้ร้องที่ ๑ ยื่นคำแถลงคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินว่า

๑. ผู้ร้องที่ ๑ ไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง

๒. มติตลอดจนคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ให้อายัดทรัพย์สินขัดกับรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ซึ่งตรงกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และวรรคสอง บัญญัติว่า ก่อนมี

คำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ บัญญัติว่า ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลทุกคนกระทำการโดยสุจริต

๓. การที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ (เพิ่มเติม) และนายเทียม ๑ (สามีของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้ว) เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง ใช้บังคับไม่ได้ ตามมาตรา ๖

ผู้ร้องที่ ๑ จึงขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สิน ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ ของโจทก์ และคืนเงินของกลางส่วนของผู้ร้องที่ ๑ ให้แก่ผู้ร้องที่ ๑

นายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกันยารัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม ๑ ผู้ร้องที่ ๒ ยื่นคำร้องคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินของโจทก์ว่า

- นายเทียม ๑ ผู้ตายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามคำร้องขอให้ริบทรัพย์สิน ไม่เคยเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๑ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย มาลบล้างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ไม่ได้ ขอให้ศาลอาญามีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สินที่โจทก์ยื่นต่อศาล และส่งคืนทรัพย์สินให้ผู้ร้องที่ ๒ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม ๑ ต่อไป

ศาลอาญาพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องคัดค้านมิให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินโดยอ้างว่าตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๑ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๓ วรรคสอง กรณีจึงเป็นปัญหาว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๑ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง หรือไม่ จึงให้ส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

พิเคราะห์แล้ว ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

ประเด็นที่ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๑ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้วตามคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ ว่ามาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัตินี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอีก

ส่วนมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ได้วางหลักเกณฑ์ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยว่าจะต้องเป็นเรื่องที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีนั้น และศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น ซึ่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๓๑ บัญญัติว่า “ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุน” ซึ่งเป็นการบัญญัติว่าด้วยผลของคำสั่งศาลที่สั่งให้ริบทรัพย์สินตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ มีผลให้ทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบนั้นตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด บทบัญญัติมาตรา ๓๑ จะนำมาใช้บังคับต่อเมื่อศาลได้มีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินแล้ว บทบัญญัติมาตรา ๓๑ จึง “ไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี” ตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ คำร้องในส่วนนี้ของผู้ร้องไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจที่จะรับไว้พิจารณาวินิจฉัยได้ ให้ยกคำร้องในส่วนนี้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัครโรจน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๔๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ (นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ กับพวก) ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ด้วยศาลอาญาได้ส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ (นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ กับพวก) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ผ่านสำนักงานศาลยุติธรรมขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

สรุปข้อเท็จจริง ได้ความดังนี้

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด (กองคดียาเสพติดกรุงเทพเหนือ ๑) เป็นโจทก์ฟ้อง นายประเสริฐ เหล่านภารุ่งเรือง นางรัตนภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้ร้องที่ ๑ นายตีหรือตี ผลทอง และนายยงยุทธ อนุจารวัฒน์ รวม ๔ คนเป็นจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ตามลำดับในฐานความผิด สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดต่อศาลอาญา เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕

ต่อมาโจทก์ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ ต่อศาลอาญาเป็นคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลอาญามีคำสั่งริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ รวม ๗ รายการ ซึ่งได้ถูกอายัดไว้แล้ว โดยคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๒๒ เนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพื่อให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ พนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ เพิ่มเติม และของนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีของผู้ร้องที่ ๑ ต่อศาลอาญา รวม ๕๖ รายการ เพื่อให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำ

ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ เนื่องจากได้ตรวจพบและมีหลักฐานเชื่อได้ว่า
ทรัพย์สินของนายเทียม ฯ สามีของผู้ร้องที่ ๑ เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับ
ยาเสพติดของผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งได้ถูกอายัดไว้แล้ว โดยคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่อาศัยอำนาจ
ตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ฯ มาตรา ๑๖ (๓)

ผู้ร้องที่ ๑ ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒ ต่อศาลอาญาคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สิน
ของโจทก์ โดยอ้างว่าไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง และมติในการประชุมและคำสั่งของคณะกรรมการ
ตรวจสอบทรัพย์สินที่ให้อายัดทรัพย์สินขัดกับบทบัญญัติของกฎหมาย กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ
ซึ่งตรงกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่าในคดีอาญาต้องสันนิษฐาน
ไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และวรรคสอง บัญญัติว่า ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่า
บุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ และตามประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ บัญญัติว่า ท่านให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บุคคลทุกคนกระทำการ
โดยสุจริต ผู้ร้องที่ ๑ จึงเห็นว่า ความเห็นและดุลพินิจของเลขานุการ ป.ป.ส. ตามคำร้องของโจทก์
เป็นการไม่ชอบ

ขณะคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ได้มีการประกาศ
ใช้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ผู้ร้องที่ ๑ จึงเห็นว่า การที่โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑
เพิ่มเติมและของนายเทียม ฯ สามีผู้ร้องที่ ๑ ซึ่งถึงแก่กรรมไปแล้ว เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓
วรรคสอง ใช้บังคับไม่ได้ ตามมาตรา ๖ นอกจากนั้น นายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกันยารัตน์
อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายเทียม ฯ ผู้ร้องที่ ๒ ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๒
คัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินของโจทก์ เพราะเหตุขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๘
เนื่องจากนายเทียม ฯ ไม่เคยเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่
ไม่เคยแจ้งคำสั่งการตรวจสอบทรัพย์สิน ยึดหรืออายัดทรัพย์สินและให้นายเทียม ฯ แสดงพยานหลักฐาน
การได้มาซึ่งทรัพย์สินก่อนที่นายเทียม ฯ จะถึงแก่ความตาย ทรัพย์สินที่นายเทียม ฯ ได้มาและมีอยู่
ไม่เกินฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพโดยสุจริต

ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ว่า ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒
ได้ต่อสู้คดีว่า การยึดหรืออายัดทรัพย์สินได้กระทำภายหลังที่รัฐธรรมนูญได้ประกาศใช้บังคับแล้ว ผู้ร้อง
ที่ ๑ และที่ ๒ จึงขอให้ศาลวินิจฉัยข้อกฎหมายและหรือส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญตีความเพื่อประโยชน์ของ
ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ต่อไป

ศาลอาญาพิจารณาเมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ แล้วเห็นว่า คดีนี้ผู้ร้องที่ ๑ และที่ ๒ ยื่นคำร้องคัดค้านมิให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินโดยอ้างว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และ มาตรา ๓๓ วรรคสอง กรณีจึงเป็นปัญหาว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ จึงให้รอการพิจารณาคดีนี้ไว้ชั่วคราวและส่งสำนวนไปให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ต่อไป และสำนักงานศาลยุติธรรมได้มีหนังสือส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา สรุปว่า ศาลอาญาขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งข้อโต้แย้งของนางรัตนภรณ์ ฯ ผู้คัดค้านที่ ๑ และนายสมใจ ฯ นางสาวกันยารัตน์ ฯ ผู้คัดค้านที่ ๒ ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ซึ่งโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ สำนักงานศาลยุติธรรมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวอยู่ในบังคับของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จึงส่งความเห็นดังกล่าวมาตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

พิเคราะห์แล้ว มีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่ ซึ่งมีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๓๓ ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด

ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

มาตรา ๔๘ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบมรดกย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบมรดกย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๒๖๔ ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือ คู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำโต้แย้งของคู่ความตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญจะไม่รับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระเทือนถึงคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ บรรดาทรัพย์สินซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง นั้น ให้ศาลได้สวน หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนก่อนคดีถึงที่สุดและแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) คนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือ

(๒) คนเป็นผู้รับโอน หรือรับประโยชน์ และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

มาตรา ๓๑ ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุนพิจารณาจากคำร้องของโจทก์และข้อต่อสู้ของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยเพียงว่าการริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่เท่านั้น เนื่องจากมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของคำสั่งศาลที่สั่งให้ริบทรัพย์สินตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ทำให้ทรัพย์สินเหล่านั้นตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งบทบัญญัติมาตรา ๓๑ ดังกล่าวจะนำไปใช้ก็ต่อเมื่อศาลได้มีคำสั่งให้ริบทรัพย์สินแล้วเท่านั้น บทบัญญัติมาตรา ๓๑ ดังกล่าว จึงมิใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะทับถมกันแก่คดี กรณีไม่ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จึงไม่รับวินิจฉัยในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔

สำหรับประเด็นที่ว่าพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วในคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๔๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ว่า มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ไม่ขัดหรือแย้งกับมาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้ซ้ำอีก

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ มิได้ขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

ศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ อัครโรจน์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยของ นายอรรถ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๘/๒๕๕๖

วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ (นางรัตนาภรณ์ ชมภูเลิศ กับพวก) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๖๔ (กรณีพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘)

ข้อเท็จจริงได้ความว่า เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๓๕ เจ้าพนักงานกองปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้ทำการจับกุม นายประเสริฐ เหล่านภารุ่งเรือง นางรัตนาภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้ร้องที่ ๑ นายดีหรือนายดี ผลทอง และนายขยงยุทธ อนุจารวัฒน์ พร้อมเงินสดของกลางและของกลางอื่นๆ อีกหลายรายการ โดยกล่าวหาว่า บุคคลทั้งสี่สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เมทแอมเฟตามีน ซึ่งเป็นวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. ๒๕๑๘ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นยาเสพติดให้โทษตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๕ และได้้นำบุคคลทั้งสี่พร้อมของกลางส่งพนักงานสอบสวน กองบังคับการสอบสวน กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด ทำการสอบสวนดำเนินคดี ระหว่างการสอบสวนดำเนินคดี เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (เลขาธิการ ป.ป.ส.) ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๑ มาตรา ๑๕ วรรคสอง และ มาตรา ๒๑ ทำการตรวจสอบทรัพย์สินและให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ไว้ชั่วคราว ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ดังกล่าว รวมทั้งบัญชีเงินฝากธนาคารด้วย รวม ๗ รายการ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ให้ผู้ร้องที่ ๑ พิสูจน์ถึงการได้มาของทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาแล้วเห็นว่า ทรัพย์สินที่ผู้ร้องที่ ๑ มีอยู่หรือได้มานั้น เกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพ หรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต ประกอบกับผู้ร้องที่ ๑ มีพฤติการณ์ค้าเมทแอมเฟตามีนรายสำคัญ เกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดมาเป็นเวลาช้านานและไม่สามารถแสดงหลักฐานได้ว่า เงินฝากธนาคารดังกล่าวไม่เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือได้รับมาโดยสุจริตมีคำตอบแทน หรือเป็นทรัพย์สินที่ได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี จึงเสนอให้คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินวินิจฉัย

คณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน พิจารณาแล้ววินิจฉัยว่า ทรัพย์สินดังกล่าวเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และมีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ ไว้ทั้งหมด

ต่อมาเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุด (กองคดียาเสพติดกรุงเทพเหนือ ๑) ได้ยื่นฟ้องนายประเสริฐ เหล่านภารุ่งเรือง เป็นจำเลยที่ ๑ นางรัตนาภรณ์ ชมภูเลิศ ผู้ร้องที่ ๑ เป็นจำเลยที่ ๒ นายดีหรือดี ผลทอง เป็นจำเลยที่ ๓ และนายขงยุทธ อนุจารวัฒน์ เป็นจำเลยที่ ๔ ต่อศาลอาญา ข้อหาว่า ร่วมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ปรากฏตามคดีหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ หลังจากยื่นฟ้องแล้วพนักงานอัยการได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๒๗ โดยยื่นคำร้องต่อศาลอาญา ตามคดีหมายเลขดำที่ ม. ๒๖/๒๕๓๕ ขอให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินที่อายัดไว้ให้ตกเป็นของกองทุนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ต่อมาพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ เพิ่มเติมและของนายเทียม อนุจารวัฒน์ สามีของผู้ร้องที่ ๑ รวม ๕๖ รายการ โดยก่อนที่พนักงานอัยการจะยื่นคำร้องต่อศาลอาญาขอให้ริบทรัพย์สินเพิ่มเติม พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๖ (๓) เรียบร้อยแล้ว

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๒ ผู้ร้องที่ ๑ (ศาลอาญาเรียกว่า ผู้คัดค้านที่ ๑) ยื่นคำแถลงคัดค้านคำร้องขอริบทรัพย์สินว่า ไม่ได้กระทำความผิดตามฟ้อง มติในการประชุมและคำสั่งของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินที่ให้อายัดทรัพย์สินขัดกับบทบัญญัติของกฎหมาย กล่าวคือ รัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ ซึ่งตรงกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน คือ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ และตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบุคคลทุกคนกระทำการโดยสุจริต ความเห็นและดุลพินิจของเลขาธิการ ป.ป.ส. ตามคำร้องของโจทก์ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวขณะคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณา รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ประกาศใช้บังคับ ผู้ร้องที่ ๑ เห็นว่าการที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สินของผู้ร้องที่ ๑ เพิ่มเติม และของสามีผู้ร้องที่ ๑ (ซึ่งต่อมาถึงแก่กรรม) ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคสอง ใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ (ทั้งนี้ ผู้ร้องที่ ๑ ถือว่า โจทก์ได้สละคำร้องขอให้ริบทรัพย์สินผู้ร้องที่ ๑ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ เพราะรายการทรัพย์สินที่ขอให้ริบตามคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ ได้รวมรายการทรัพย์สินตามคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕ ไว้ทั้งหมดแล้ว) ขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สิน ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ ของโจทก์ และคืนเงินของกลางส่วนของผู้ร้องที่ ๑

วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๕ นายสมใจ อนุจารวัฒน์ และนางสาวกัญยารัตน์ อนุจารวัฒน์ ในฐานะผู้จัดการมรดกของสามีผู้ร้องที่ ๑ (ศาลอาญาเรียกว่า ผู้คัดค้านที่ ๒) (ต่อไปให้เรียกว่าผู้ร้องที่ ๒) ยื่นคำร้องคัดค้าน คำร้องขอริบทรัพย์สินของโจทก์ว่า วันที่โจทก์ยื่นคำร้องขอริบทรัพย์สิน คือวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ นั้น คดีอาญาหมายเลขดำที่ ๕๓๕/๒๕๓๕ อยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลอาญา เป็นระยะเวลาภายหลังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกาศใช้บังคับแล้ว จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย ซึ่งบัญญัติไว้ในบทมาตรา ๓๓ มาตรา ๔๘ และหมวด ๑ บทบัญญัติทั่วไป ซึ่งบัญญัติไว้ในบทมาตรา ๖ ผู้ตายซึ่งเป็นเจ้าของทรัพย์สินตามคำร้องขอให้ริบทรัพย์สิน ไม่เคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เคยแจ้งคำสั่งการตรวจสอบทรัพย์สิน ยึดหรืออายัดทรัพย์สิน และให้ผู้ตายแสดงพยานหลักฐานการได้มาซึ่งทรัพย์สิน ก่อนที่จะถึงแก่ความตายทรัพย์สินที่ผู้ตายได้มาและมีอยู่ หาได้เกินกว่าฐานะหรือความสามารถในการประกอบอาชีพโดยสุจริตคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินจะอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ๗ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย มาลบล้างหรือหักล้างประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ ไม่ได้ ขอให้ศาลมีคำสั่งยกคำร้องขอริบทรัพย์สินและคืนทรัพย์สินให้ผู้ร้องที่ ๒ ในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตายต่อไปและผู้ร้องที่ ๒ ได้ขอให้ส่งคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณาวินิจฉัย

ศาลอาญาพิจารณา โดยพิเคราะห์คำร้องของผู้คัดค้านที่ ๑ และที่ ๒ แล้วเห็นว่า คดีนี้ผู้คัดค้านทั้งสองยื่นคำร้องคัดค้านมิให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินโดยอ้างว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และมาตรา ๓๓ วรรคสอง กรณีมีปัญหาว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ วรรคท้าย ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และส่งคำร้องตามทางการเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย สำนักงานศาลยุติธรรมได้ส่งคำร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาตามที่ศาลอาญาขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องทั้งสองที่ได้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ กรณีดังกล่าวอยู่ในบังคับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จึงส่งความเห็นดังกล่าวเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “ในคดีอาญา ต้องสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้”

มาตรา ๔๘ บัญญัติว่า “สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิ และการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การสืบทอดย่อมได้รับความคุ้มครอง สิทธิของบุคคลในการสืบทอดย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ”

พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “บรรดาทรัพย์สินซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งนั้น ให้ศาลไต่สวน หากคดีมีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนก่อนคดีถึงที่สุดและแสดงให้ศาลเห็นว่า

(๑) ตนเป็นเจ้าของที่แท้จริง และทรัพย์สินนั้นไม่ได้เกี่ยวเนื่องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือ

(๒) ตนเป็นผู้รับโอน หรือผู้รับประโยชน์ และได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยสุจริตและมีค่าตอบแทน หรือได้มาตามสมควรในทางศีลธรรมอันดี หรือในทางกุศลสาธารณะ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าบรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด”

มาตรา ๓๑ บัญญัติว่า “ทรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุน”

มีข้อต้องพิจารณาก่อน เกี่ยวกับพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๓๑ ที่บัญญัติว่า ททรัพย์สินที่ศาลมีคำสั่งให้ริบตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ ให้ตกเป็นของกองทุน นั้น ข้อนี้เห็นว่า เป็นเรื่องของคดีหลังจากศาลได้ไต่สวนแล้วเห็นว่า ททรัพย์สินซึ่งพนักงานอัยการได้ยื่นคำร้องต่อศาลขอให้ริบนั้น มีมูลว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เป็นผลของคำพิพากษา ไม่ใช่กฎหมายที่ใช้บังคับแก่คดีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จึงไม่พิจารณาวินิจฉัยบทบัญญัติมาตรา ๓๑

คดีมีปัญหาต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ เป็นบทบัญญัติที่อยู่ในหมวด ๓ ว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิของบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด ก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

กรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ เป็นบทบัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นนี้จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยปกติบุคคลที่มีสิทธิในทรัพย์สินโดยย่อมมีสิทธิที่จะใช้สอยหรือได้ประโยชน์จากทรัพย์สิน หรือใช้สิทธิหวงกันทรัพย์สินนั้น การจะกำหนดขอบเขตของสิทธิ และการจำกัดสิทธิของผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น จะกระทำมิได้ นอกจากจะมีบทบัญญัติของกฎหมายให้ทำได้

สำหรับพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลในการสั่งริบทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยให้ศาลไต่สวนหากคดีมีมูลว่าบรรดาทรัพย์สิน ซึ่งพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง นั้น เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินนั้น เว้นแต่บุคคลซึ่งอ้างว่าเป็นเจ้าของทรัพย์สินได้ยื่นคำร้องขอคืนก่อนคดีถึงที่สุด และเป็นบทบัญญัติว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีของศาลในการพิสูจน์ถึงการเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือไม่ โดยถ้าปรากฏหลักฐานว่าจำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบเป็นผู้เกี่ยวข้องหรือเคยเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า บรรดาเงินหรือทรัพย์สินที่ผู้นั้นมีอยู่หรือได้มาเกินกว่าฐานะ หรือความสามารถในการประกอบอาชีพหรือกิจกรรมอย่างอื่นโดยสุจริต เป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่ง

ข้อสันนิษฐานดังกล่าวเป็นการกำหนดหน้าที่ภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงให้ตกแก่จำเลยหรือผู้ถูกตรวจสอบในการนำพยานหลักฐานมาสู้พิสูจน์หักล้างข้อสันนิษฐานตามกฎหมายดังกล่าว การใช้มาตรการดังกล่าวไม่ได้เป็นการกระทำที่ถือว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยได้กระทำความผิดและยังมิได้ปฏิบัติต่อผู้ต้องหาหรือจำเลยเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดแล้ว หรือเป็นการจำกัดสิทธิอันกระทบกระเทือนสาระสำคัญของบุคคลในเรื่องทรัพย์สินแต่อย่างใด ประกอบกับศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ แล้วว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๒๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๔๘

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ